

Ūkininkams neretai yra sudėtingiau užsitikrinti finansiškai stabilią senatvę nei kitiems dirbantiems gyventojams - jų veikla pasižymi sezoniškumu, priklausomybe nuo nenuspėjamų oro sąlygų, nuolatinio poreikio investuoti į darbo įrankius. Visgi, pensija iš anksto susirūpinę ūkininkai gali jaustis užtikrintai dėl senyvame amžiuje gaunamų pensijos išmokų, sako ekspertė. Kurie ūkinę veiklą vykdančios žmonės turėtų savo finansinei atečiai skirti papildomą dėmesį ir kokiais būdais tai galima padaryti, pasakoja Loreta Načajienė, „Luminor investicijų valdymas“ vadovė.

[Lietuvos statistikos departamento duomenimis](#), Lietuvoje veikia maždaug 130 tūkst. ūkių. Visų jų savininkai, vykdančios individualią žemės ūkio veiklą, patys sumoka valstybinio socialinio draudimo (VSD) ir (arba) privalomojo sveikatos draudimo (PSD) mokesčius. Pirmasis jų, savo ruožtu, daro tiesioginę įtaką pensijai ir jos dydžiui.

Pasak L. Načajienės, tai, ar konkretus ūkinę veiklą užsiimantis asmuo apskritai pretenduos į valstybinę pensiją, priklauso nuo jo turimos valdos ekonominio dydžio.

„Pretendavimo į pensiją sumetimais, ūkininkus galima skirstyti į dvi grupes. Pirmoji apima asmenis, kurių [ekonominis valdos dydis](#) viršija 4 vienetus - jie privalo mokėti VSD įmokas ir todėl pretenduoja gauti valstybinę pensiją. Antroji grupė - ūkininkai, kurių teritorija yra iki 4 ekonominių valdos dydžio vienetų. Šiems asmenims nereikia VSD įmokų ir todėl jie nepretenduoja į valstybinę pensiją“, - sako L. Načajienė.

Turintys daugiau valdos senatvę pasitiks užtikrinčiau

Ekspertė toliau pasakoja, kad jeigu ūkininkas privalo mokėti VSD įmokas, nedeklaruoja pajamų ir nėra PVM mokėtojas, jo VSD įmokų dydis turėtų būti skaičiuojamas nuo 12 minimaliųjų mėnesinių algų (MMA) per metus. Taip jis per metus sukaups vienus metus darbo stažo, kurie darys tiesioginę įtaką jo pensijai.

„Paprastai tariant, jeigu ūkininkas per metus sumoka VSD įmokų nuo dvylikos MMA, tuomet per tuos metus jis įgijo vienus metus darbo stažo. Atitinkamai, jeigu per tą laiką jis sumokėjo VSD nuo mažiau nei dvylikos MMA, jis įgijo proporcingai mažesnę stažo dalį. Reikėtų atkreipti dėmesį kad šiuo metu minimalus stažas Lietuvoje yra 15 metų - tiek turi sukaupti valstybinę pensiją gauti norintis žmogus“, - teigia „Luminor investicijų valdymas“ vadovė.

Valstybinės pensijos dydžiui įtaką daro ne tik stažas, bet ir apskaitos vienetai, dar vadinami pensijų taškais. Vieną tašką gyventojas įgyja, kai per metus sumoka VSD įmokų nuo bent 12-

os Lietuvos vidutinių darbo užmokesčių (VDU).

„Atsižvelgiant į dabartinę pensijų kaupimo sistemą, ūkininkai, kurių turimas ekonominis valdos dydis viršija 4 vienetus, turėtų ne tik nuolat sekti, ar per metus sumokamų mokesčių pakanka pilniems darbo stažo metams, bet ir skaičiuoti, kiek pensijos taškų yra surenkama. Tik taip bus galima laiku pastebėti, ar įmokų sumokama per mažai, bei imtis reikalingų veiksmų“, – sako pašnekovė.

Mažieji ūkininkai į pensiją nepretenduoja

L.Načajienė akcentuoja, kad ūkininkai, kurių ekonominis valdos dydis nesiekia 4 vienetų, yra draudžiami tik privalomuoju sveikatos draudimu, bet ne valstybiniu socialiniu draudimu.

„Tai reiškia, kad jie neprivalo mokėti VSD įmokų ir tuo pat metu praranda galimybę pretenduoti į valstybinę pensiją. Tam, kad šie asmenys senatvėje turėtų galimybę pailsėti ir nelikti visiškai priklausomi tik nuo ūkio pajamų, jie turėtų pasirūpinti įvairesniais pajamų šaltiniais“, – pasakoja „Luminor investicijų valdymas“ vadovė.

Norėdami išeję į pensiją jaustis ramiau, ūkininkai, kurių ekonominis valdos dydis nesiekia 4 vienetų, ir kiti individualią ūkinę veiklą vykdančios žmonės turėtų pagalvoti apie papildomus kaupimo šaltinius, pavyzdžiui, investavimą trečios pakopos pensijų fonduose.

Ūkininkai taip pat gali kaupti papildomai

Pasak L. Načajienės, kaupimas trečios pakopos pensijų fonduose – labai paprastas. Investuojantys asmenys reguliariai moka įmokas, o šias lėšas investuoja profesionalūs pasirinktos bendrovės fondų valdytojai. Šis kaupimo būdas ūkine veikla besiverčiantiems asmenims palankus dėl lankstumo, galimybės pačiam numatyti įmokų dydį, dažnį.

Pensijų ekspertė taip pat pažymi, kad ūkininkai gali pasinaudoti valstybės teikiamomis pensijų sistemos naudomis.

„Kaupiant trečioje pakopoje, ūkininkai, mokantys 15 proc. ar didesnę GPM tarifą gali pasinaudoti GPM lengvata bei susigrąžinti dalį įmokoms į trečią pakopą išleistos sumos. Ji negali viršyti 1500 eurų per metus arba 25 proc. visų metinių pajamų. Tiesa, nusprendus atsiimti pinigus anksčiau nei sulaukus minimalaus pensinio amžiaus, gyventojams gali tekti GPM lengvatą grąžinti“, – sako „Luminor investicijų valdymas“ vadovė.

